

Uppföljning av överlåtelse av föräldrapenning

Första delredovisningen

Vårt diarienummer: FK 2024/002288
Upplysningar: Trude Warner
010-116 92 33
trude.warner@forsakringskassan.se
Webbplats: www.forsakringskassan.se

Sammanfattning

Försäkringskassan har följt upp hur vårdnadshavare har använt möjligheten att överlåta dagar med föräldrapenning enligt de nya reglerna sedan juli 2024. I denna rapport beskriver vi också hur vi arbetar för att motverka felaktiga utbetalningar kopplat till överlåtelse av föräldrapenningdagar. Rapporten är den första av två delredovisningar i regeringsuppdraget Uppföljning av överlåtelse av föräldrapenning (dnr FK 2024/002288).

Från och med den 1 juli 2024 kan vårdnadshavare överlåta föräldrapenningdagar, inte bara till barnets andra vårdnadshavare eller till den man är gift eller sambo med, utan också till någon annan person som är försäkrad i Sverige, och som i detta sammanhang kallas *annan försäkrad*.

Under de första sex månaderna har drygt 4 procent av alla vårdnadshavare som avstått och överlåtit dagar överlåtit dagar till en annan försäkrad. Av alla dagar som har avståtts och överlåtit, har bara drygt 1 procent överlåtit till en annan försäkrad.

Majoriteten av mottagarna är kvinnor

Drygt tre av fem är kvinnor, och knappt två av fem är män, av de som har överlåtit dagar till en annan försäkrad. Det absolut vanligaste är att mottagaren är en kvinna. Män överlåter till en kvinnlig mottagare i något högre utsträckning, 88 procent, jämfört med 85 procent av kvinnorna.

Vanligare bland de som har ensam vårdnad

De som har ensam vårdnad är överrepresenterade, bland de som överlåter till en annan försäkrad. Av kvinnorna har 20 procent ensam vårdnad. Detta kan jämföras med hur det ser ut bland alla vårdnadshavare till barn under 12 år, där ca 5 procent av kvinnorna har ensam vårdnad.

Vi ser inga tecken på att överlåta till en barnvaksverksamhet. Nästan alla mottagare, ca 96 procent, tar emot dagar från bara en enda vårdnadshavare. Drygt 95 procent av mottagarna tar emot dagar bara för ett enda barn. Att ta emot dagar från fler än två vårdnadshavare eller för fler än två barn är ovanligt, ca 0,2 procent. Ingen av dessa mottagare har tagit emot från fler än tre vårdnadshavare eller för fler än fyra barn.

Många överlåter till sina föräldrar

De flesta är släkt med den som överlåter dagarna. Majoriteten av vårdnadshavarna överlåter dagarna till sin egen förälder.

Bland de överlåtande är den vanligaste åldern 30–34 år. Bland mottagarna är den vanligaste åldern 50–64 år. Det finns hittills ingen mottagare som är under 18 år. De flesta barn som dagar överlåts för är 0–4 år, och ettåringar är den största gruppen.

Innehåll

Sammanfattning	2
Majoriteten av mottagarna är kvinnor	2
Vanligare bland de som har ensam vårdnad	2
Många överlåter till sina föräldrar.....	2
Inledning	4
Nya regler om överlåtelse infördes 1 juli 2024	4
Uppdrag och syfte	4
Vilka vi tittar på och vilka vi jämför med	5
Nyttjandet av överlåtande	6
Ojämn könsfördelning – 83 procent av mottagarna är kvinnor	7
Var femte av de överlåtande kvinnorna har ensam vårdnad	8
Den vanligaste åldersgruppen bland överlåtande vårdnadshavare är 30–34 år men äldre och yngre vårdnadshavare överlåter fler dagar	9
Kvinnor 50–64 år är vanligaste mottagaren	9
Vanligast att överlåta dagar för ettåringar	10
Vanligast att överlåta till sina föräldrar, ovanligt att ta emot från flera vårdnadshavare	11
I vissa län är det vanligare att överlåta	13
Ovanligt med låga inkomster bland mottagarna	13
Födda i Sverige överlåter dagar i större utsträckning men i genomsnitt överlåter utrikes födda fler dagar	16
En liten andel av överlåtna dagar har använts.....	17
Hur arbetar Försäkringskassan med att motverka felaktiga utbetalningar vid överlåtelse av föräldrapenning?	18
Slutsatser/diskussion	19
Referenser	20
Tabellbilaga	21

Inledning

Att avstå dagar med föräldrapenning har varit möjligt sen 1995. Men man har bara kunnat avstå dagar till den andra vårdnadshavaren, eller till en likställd förälder, alltså sin partner som inte är barnets vårdnadshavare.

År 1995 individualiserades föräldraförsäkringen, så att hälften av dagarna tillföll vardera vårdnadshavare¹. Man kunde dock avstå dagarna till den andre, utom 30 dagar – en månad blev alltså reserverad för varje vårdnadshavare. Den andra och tredje reserverade månaden kom 2002 respektive 2016.

För att modernisera föräldraförsäkringen började även sambo räknas som likställd förälder år 2019, vilket gjorde det möjligt att avstå föräldrapenningdagar till sin sambo. Innan 2019 räknades endast make eller maka som likställd förälder. Genom att likställa sambo med en förälder ville man förbättra möjligheten för fler familjekonstellationer att nyttja föräldrapenning.

Nya regler om överlåtelse infördes 1 juli 2024

Den 1 juli 2024 började nya regler gälla för överlåtelse² av föräldrapenning. Nu kan föräldrapenningdagar överlåtas till någon som inte är vårdnadshavare, make, maka eller sambo med en vårdnadshavare³. I detta sammanhang kallas en sådan person *annan försäkrad*, eftersom den som tar emot dagarna ska vara försäkrad i Sverige⁴.

Upp till 90 dagar per barn kan överlåtas. För barn med två vårdnadshavare kan respektive vårdnadshavare överlåta 45 dagar var, medan en ensam vårdnadshavare kan överlåta 90 dagar per barn.

Även dessa regler infördes med syftet att underlätta för olika familjekonstellationer att använda föräldrapenningen.

Uppdrag och syfte

Den här rapporten är den första delredovisningen i följande regeringsuppdrag:

Försäkringskassan ska följa upp nyttjandet av överlåtelse av föräldrapenning. En första redovisning av nyttjandet ska lämnas senast den 30 januari 2025 och även innehålla en redovisning av hur Försäkringskassan arbetar med att motverka felaktiga utbetalningar vid överlåtelse av föräldrapenning. En andra redovisning av nyttjandet ska även, så långt möjligt, innehålla en analys av effekter för jämställdheten

¹ Försäkringskassan (2024) En historisk översikt av föräldrapenning.

² Vårdnadshavare kan enligt 12 kap. 17 § SFB **avstå** dagar till den andra föräldern (eller en person som enligt 11 kap. 4 § s är likställd förälder dvs sambo). Vårdnadshavare kan enligt 12 kap. 17 a § SFB (som är den nya regleringen) **överlåta** dagar till någon annan som är försäkrad för sådan förmån.

³ 12 kap.17 a-b § SFB

⁴ [Försäkrad i Sverige - Försäkringskassan \(forsakringskassan.se\)](https://www.forsakringskassan.se)

och för arbetet mot felaktiga utbetalningar. Den andra redovisningen ska lämnas senast den 30 januari 2026 till Regeringskansliet (Socialdepartementet). (Försäkringskassans regleringsbrev för 2024)

Den här delrapporten redovisar nyttjandet under de första sex månaderna med den nya möjligheten att överlåta föräldrapenningdagar till någon som inte är vårdnadshavare eller sambo med vårdnadshavare. Även uttaget av de överlåtna dagarna redovisas i korthet. Försäkringskassan redogör också för hur vi arbetar för att motverka felaktiga utbetalningar vid överlåtelse.

Vilka vi tittar på och vilka vi jämför med

I lagstiftningen skiljer man på att avstå och att överlåta föräldrapenningdagar. Det går att avstå dagar till en annan vårdnadshavare eller likställd förälder (make, maka eller sin sambo). Överlåtelse av dagar gör en vårdnadshavare istället till en annan försäkrad (som inte är make, maka eller sambo). Vårdnadshavare som har överlåtit dagar kallas i rapporten *överlåtande vårdnadshavare* och de som har mottagit dagar kallas *mottagare*.

Vi redovisar hur många föräldrapenningdagar som har överlåtit till en annan försäkrad, hur gruppen överlåtande vårdnadshavare ser ut, ålder och könsfördelning för barnen som dagarna gäller samt hur gruppen *annan försäkrad* ser ut.

Resultaten presenteras i form av deskriptiv statistik. Vi jämför de överlåtande vårdnadshavarnas fördelning i åldersgrupper, vårdnadsförhållanden och inkomstgrupper med motsvarande fördelningar för hela gruppen vårdnadshavare, till de barn som var under 12 år den 30 juni 2024 och för vilka någon föräldrapenningdag har tagits ut.

Det förekommer att vårdnadshavare har överlåtit dagar både för barn de har ensam vårdnad om och för barn de har gemensam vårdnad om. I statistiken ingår dessa i gruppen *övriga*.

Nyttjandet av överlåtande

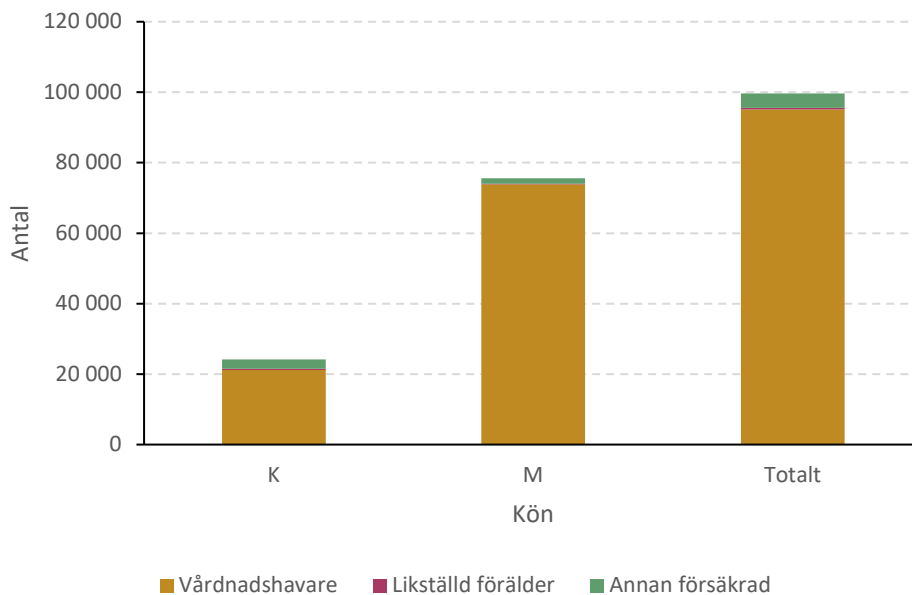
Här ges först en övergripande bild av avstående och överlåtelse av föräldrapenningdagar efter att de nya reglerna infördes. Därefter redovisar vi statistik fördelat på de överlåtande vårdnadshavarnas kön, ålder, län, relation till mottagarna, inkomst och om vårdnadshavare är födda inrikes eller utrikes.

Av alla vårdnadshavare som avstår och överlåter föräldrapenningdagar är det en liten del som överlåter till en annan försäkrad, se Figur 1. Drygt 4 procent av vårdnadshavarna, ca. 4 100, har överlåtit dagar till en annan försäkrad under det andra halvåret 2024.

Majoriteten av de som avstår och överlåter föräldrapenningdagar gör det till den andra vårdnadshavaren. Det är dock fler som överlåter till en annan försäkrad än som avstår till en likställd förälder.

Bland de som överlåter till den andra vårdnadshavaren, är tre gånger fler män än kvinnor. Bland de som överlåter till en annan försäkrad är dock ungefär dubbelt så många kvinnor som män.

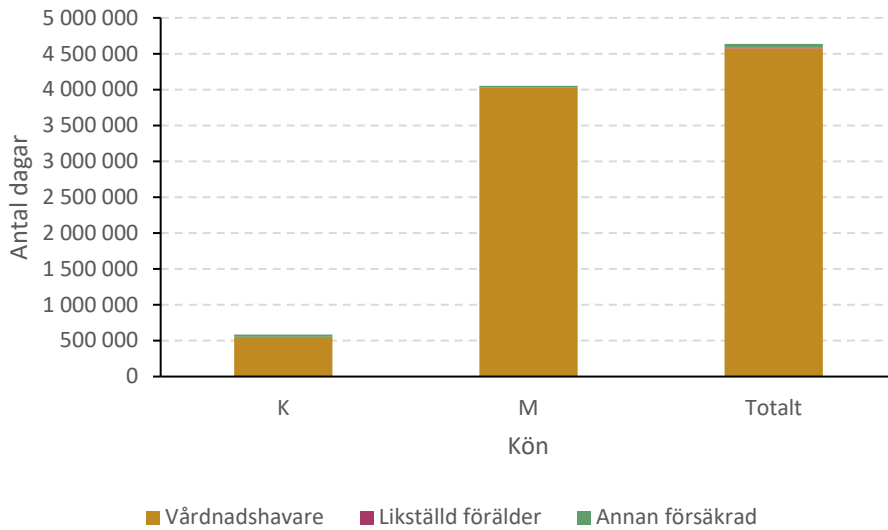
Figur 1 **Antal vårdnadshavare som avstått och överlåtit föräldrapenningdagar under andra halvåret 2024, fördelat på kön och typ av mottagare**

Av alla avstådda och överlåtna dagar är det bara en liten del, drygt 1 procent, som har överlåtit till en annan försäkrad se Figur 2.

Figur 2 Antal dagar som vårdnadshavare har avstått och överlåtit under andra halvåret 2024, fördelat på kön och typ av mottagare

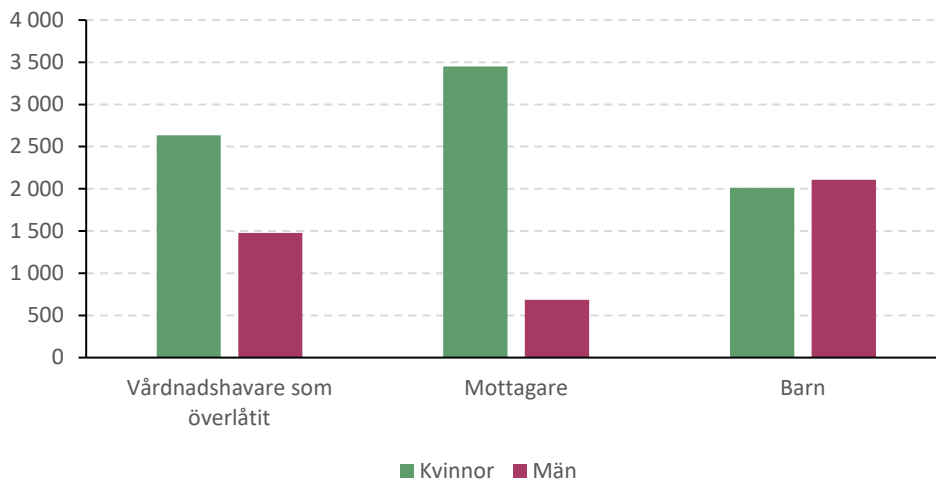
Ojämnr könsfördelning – 83 procent av mottagarna är kvinnor

Den fortsatta redovisningen gäller enbart överlåtelse till annan försäkrad.

De flesta av mottagarna är kvinnor, 83 procent.

Av de överlåtande vårdnadshavarna är ca 64 procent kvinnor och ca 36 procent män, se Figur 3. För både kvinnor och män är det vanligast att överlåta till en kvinna. Män överlåter till en kvinna i något större utsträckning än kvinnor, 88 procent jämfört med 85 procent.

Figur 3 Antal överlåtande vårdnadshavare, mottagare och barn som överlåtna dagar gäller, fördelat på kön

Kvinnor har i genomsnitt överlåtit fler dagar än män och män har i genomsnitt tagit emot fler dagar än kvinnor, se Tabell 1. Antalet dagar per barn är ungefär lika stort för pojkar som för flickor.

Tabell 1 Antal dagar som har överlåtit per överlåtande vårdnadshavare, mottagare respektive barn, i genomsnitt, fördelat på kön

	Vårdnadshavare som överlåtit dagar	Mottagare	Barn
Kvinnor/flickor	12,7	11,5	12,4
Män/pojkar	11,4	15,6	12,1

Var femte av de överlåtande kvinnorna har ensam vårdnad

Vårdnadshavare med ensam vårdnad är överrepresenterade bland de som överlåter dagar till annan försäkrad. 20 procent av kvinnorna som överlåter dagar till annan försäkrad har ensam vårdnad, jämfört med 5 procent av alla kvinnor med barn under 12 år. Av männen har 3 procent ensam vårdnad av de som överlåter dagar till annan försäkrad, jämfört med 0,5 procent av alla män med barn under 12 år.

Av alla som överlåtit dagar har kvinnor överlåtit fler dagar än män i genomsnitt, se Tabell 1. En del av förklaringen är att en stor del av de kvinnor som överlåter har ensam vårdnad och att vårdnadshavare med ensam vårdnad får överlåta 90 dagar istället för 45. Men av vårdnadshavare med gemensam vårdnad har män i genomsnitt överlåtit fler dagar än kvinnor, se Tabell 2.

Tabell 2 Antal överlåtande vårdnadshavare och dagar i genomsnitt, fördelat på vårdnad

Vårdnad	Kvinnor		Män	
	Antal personer	Överlåtna dagar i genomsnitt	Antal personer	Överlåtna dagar i genomsnitt
Ensam	485	26,3	35	46,8
Gemensam	2111	9,4	1432	10,5
Övriga ¹	37	27,8	9	22,6

¹ Vårdnadshavare som har överlåtit både för barn de har ensam och för barn de har gemensam vårdnad för.

Vårdnadshavare med ensam vårdnad har i större utsträckning nyttjat möjligheten att överlåta dagar till annan försäkrad än de med gemensam vårdnad. Innan de nya reglerna om överlåtelse infördes, dvs. mellan 1995 och 1 juli 2024, hade 5,4 procent av alla⁵ med ensam vårdnad avstått dagar till en likställd förälder, se Tabell 7. Bland de vårdnadshavare som överlåtit dagar enligt det nya regelverket, dvs. till annan försäkrad, utgör de med ensam vårdnad 12,7 procent.

⁵ Med alla vårdnadshavare avses alla som är vårdnadshavare till de barn som den 30 juni 2024 var under 12 år och för vilka någon föräldrapenningdag har tagits ut.

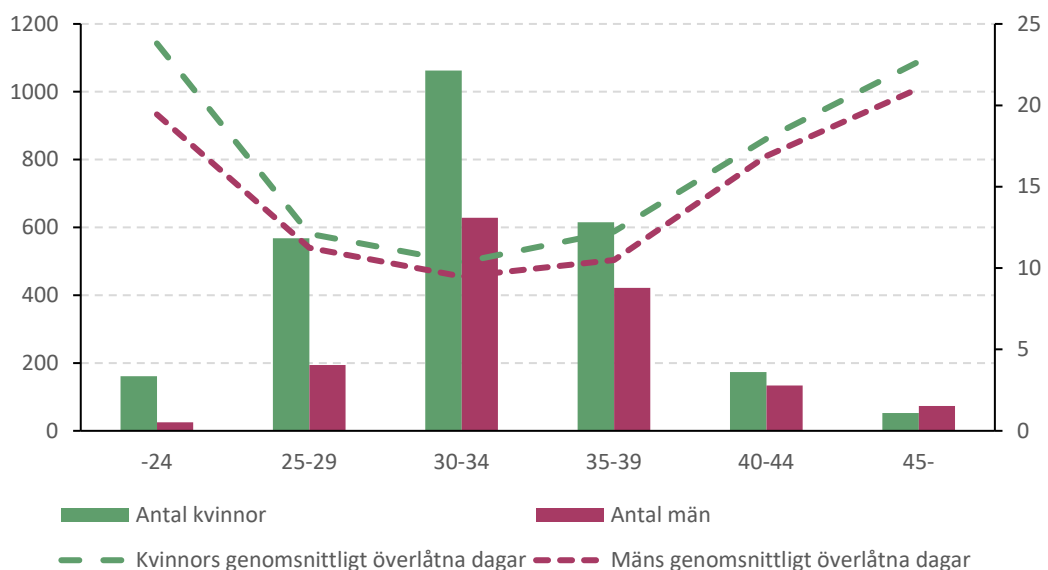
Den vanligaste åldersgruppen bland överlåtande vårdnadshavare är 30–34 år men äldre och yngre vårdnadshavare överlåter fler dagar

I alla åldersgrupper utom den äldsta är det fler kvinnor än män som överlåter dagar, se Figur 4.

Det är små skillnader i hur många dagar kvinnor och män i genomsnitt överlåter i de olika åldersgrupperna. Antalet dagar som överlåts i genomsnitt är större i de yngsta och äldsta åldersgrupperna.

Vårdnadshavare med ensam vårdnad är överrepresenterade bland överlåtande vårdnadshavare som är yngre än 25 år respektive 40 år eller äldre, se Figur 18. Det gäller både kvinnor och män. Detta kan vara en förklaring till att fler dagar överlåts i dessa åldersgrupper.

Figur 4 **Antal som överlåtit dagar till en annan försäkrad och antal överlåtna dagar i genomsnitt, fördelat på ålder och kön**

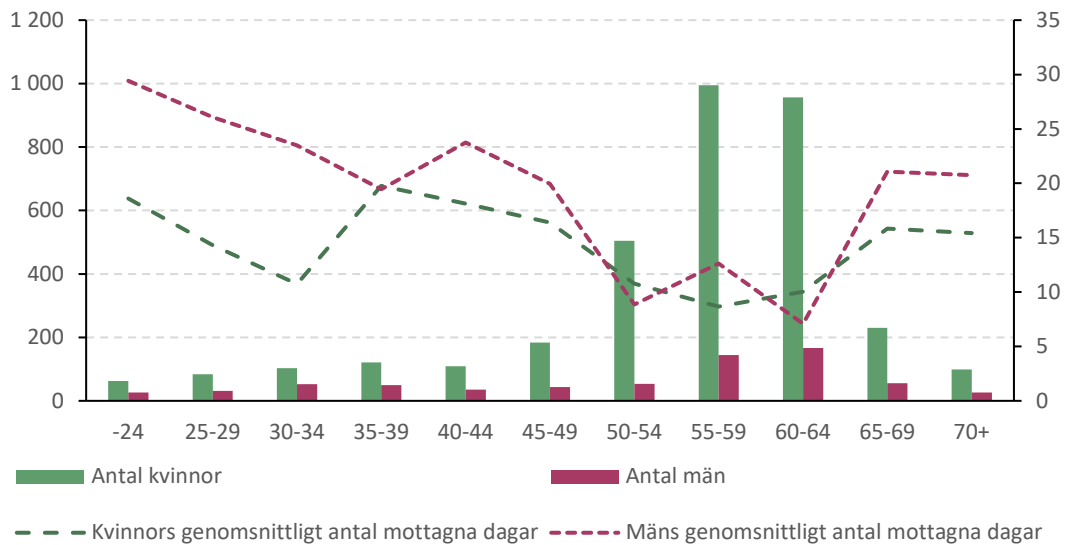
Kvinnor 50–64 år är vanligaste mottagaren

Bland mottagarna är en stor majoritet kvinnor. I samtliga åldersgrupper är det fler kvinnor än män, se Figur 5.

Under det första halvåret sedan de nya reglerna infördes var ingen mottagare under 18 år.

Figur 5 Antal mottagare och antal mottagna dagar i genomsnitt, fördelat på ålder och kön

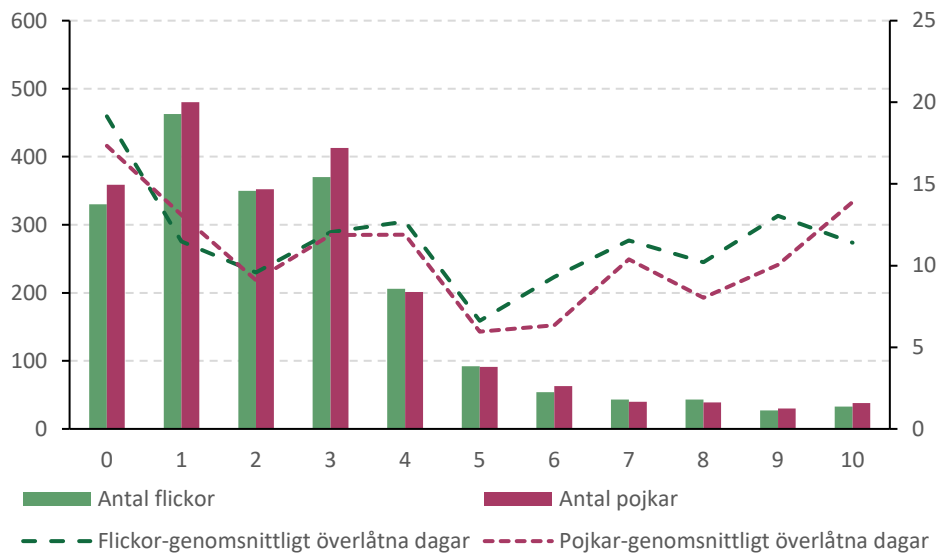
Vanligast att överlåta dagar för ettåringar

Hittills har dagar överlåtit i ungefär samma utsträckning för pojkar som för flickor.

De flesta barn för vilka vårdnadshavare har överlåtit dagar till en annan försäkrad är mellan 0 och 4 år gamla när dagarna överlåts, se Figur 6.

Merparten av alla föräldrapenningdagar tas ut före barnets tvåårsdag⁶ och vårdnadshavare får spara totalt 96 föräldrapenningdagar efter att barnet har fyllt fyra år. Under 2023 hade vårdnadshavare i genomsnitt ca 90 föräldrapenningdagar kvar efter att barnet fyllt fyra år. Det innebär att vårdnadshavare till barn som fyllt fyra år har färre föräldrapenningdagar kvar och därmed färre dagar de kan överlåta.

⁶ Försäkringskassans officiella statistik

Figur 6 Antal barn som dagar överlåtits för och antal dagar i genomsnitt fördelat på barns ålder och kön

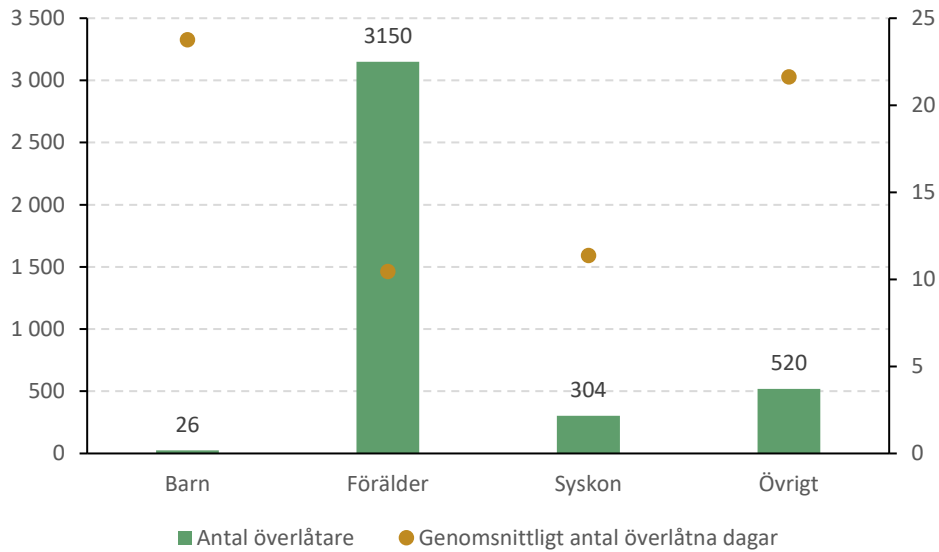
Vanligast att överlåta till sina föräldrar, ovanligt att ta emot från flera vårdnadshavare

De allra flesta har överlåtit dagar till sina egna föräldrar, se Figur 7. Många överlåter också dagar till svärföräldrar, sitt eller den andra vårdnadshavarens syskon. Att överlåta till sina barn är ovanligt och har bara skett till vuxna barn.

Knappt 14 procent har överlåtit dagar till någon de inte är släkt med, alltså deras eller den andra vårdnadshavarens föräldrar, syskon eller barn, av de ca 4 100 vårdnadshavare som hittills har överlåtit föräldrapenningdagar till en annan försäkrad. Andelen är större bland de som har ensam vårdnad än bland de som har gemensam vårdnad 37 procent jämfört med 10 procent, se Tabell 8.

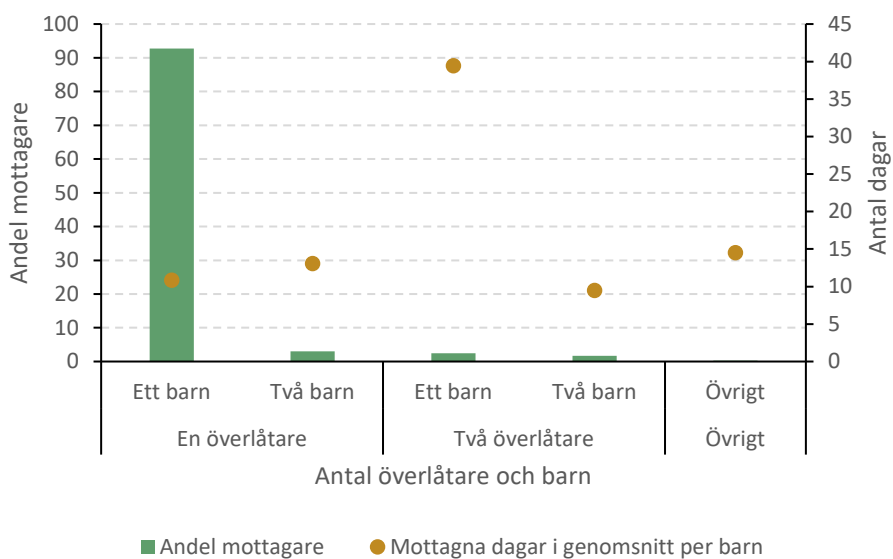
Figur 7 Antal överlåtande vårdnadshavare och genomsnittligt antal överlåtna dagar fördelat på relation till mottagaren

Not: Syskon kan även vara syskon till den andra vårdnadshavaren. Förälder kan även vara förälder till den andra vårdnadshavaren. Överlåtande vårdnadshavare som överlåtit till flera mottagare i olika relationskategorier redovisas ej i figuren.

Ca 96 procent av alla mottagare tar emot dagar bara från en enda vårdnadshavare, se Figur 8. Drygt 95 procent tar emot dagar bara för ett enda barn. Att ta emot dagar från fler än två vårdnadshavare eller för fler än två barn är ovanligt, ca 0,2 procent. Ingen av dessa mottagare har tagit emot från fler än tre vårdnadshavare eller för fler än fyra barn.

Figur 8 Andel mottagare och antal mottagna dagar per barn, fördelat på antalet överlåtande och antalet barn

Not: I kategorin övrigt ingår mottagare som tagit emot från fler än två överlåtande vårdnadshavare eller för fler än två olika barn.

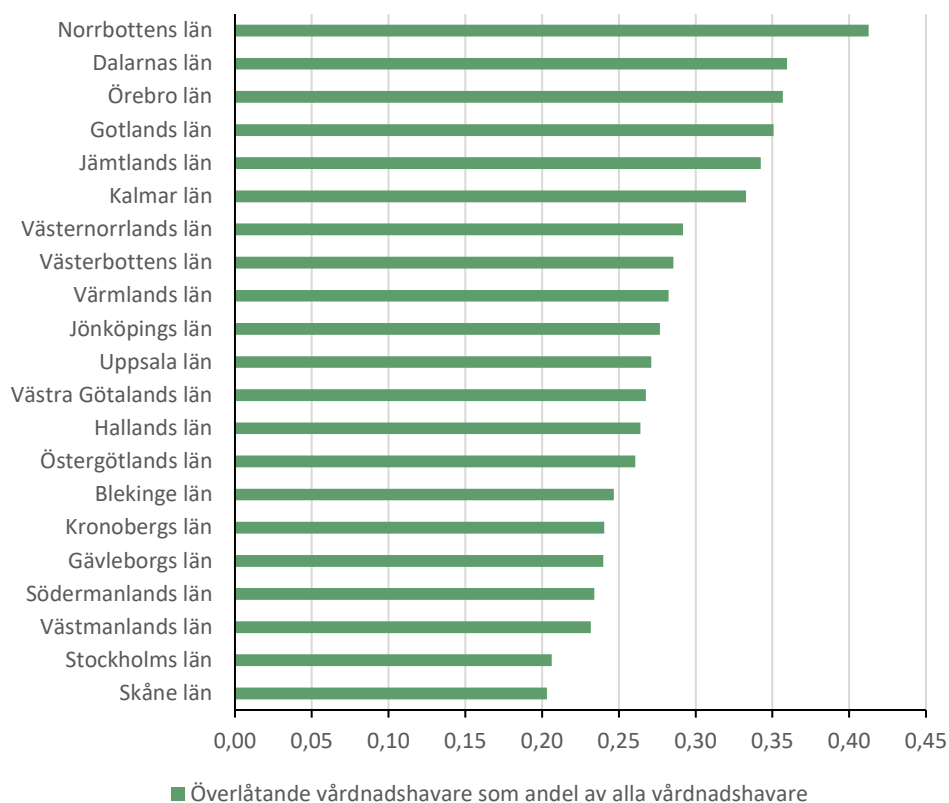

Att överlåta till fler än en mottagare är något vanligare för de med ensam vårdnad än de med gemensam vårdnad – 6,3 jämfört med 4,6 procent.

I vissa län är det vanligare att överlåta

Under de första 6 månaderna med de nya reglerna om överlåtelse har andelen vårdnadshavare som har överlåtit dagar varierat relativt mycket mellan olika län, se Figur 9. Högst andel överlåtande vårdnadshavare finns i Norrbottens och Dalarnas län och lägst andel i Stockholms och Skånes län.

Figur 9 Överlåtande vårdnadshavare som andel (i procent) av alla vårdnadshavare i respektive län

Ovanligt med låga inkomster bland mottagarna

För att undersöka överlåtande vårdnadshavare och mottagarnas inkomst har pensionsgrundande inkomst (PGI) från 2022, som är de senaste tillgängliga uppgifterna, använts.⁷ Av befolkningen mellan 20 och 64 år var det 8,3 procent som inte hade någon PGI under 2022. De inkomstdeciler som redovisas gäller den del av befolkningen som hade en PGI under 2022 vilket innebär att varje inkomstdecil motsvarar 9,2 procent av befolkningen mellan 20 och 64 år.

⁷ För beskrivning av PGI, se [Pensionsgrundande inkomst \(PGI\) | Skatteverket](#)

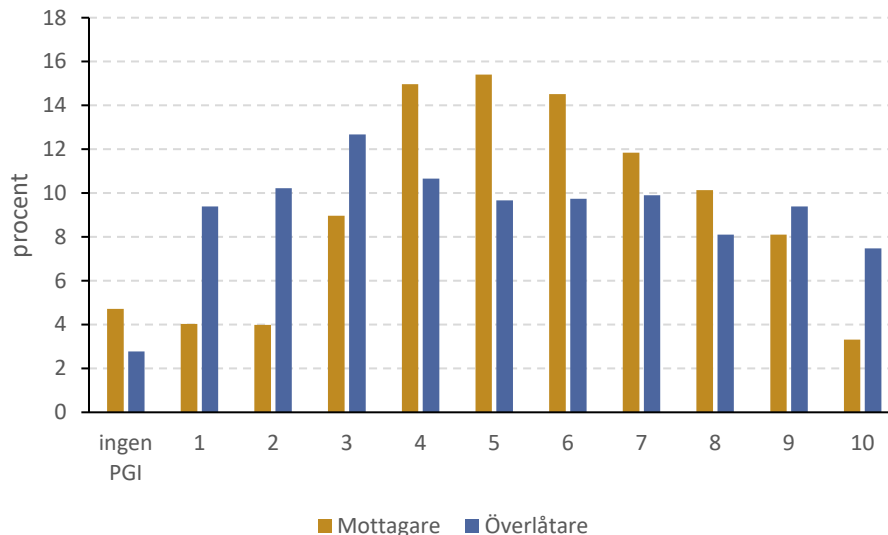

De vårdnadshavare som har överlåtit föräldrapenningdagar till annan försäkrad hade relativt jämn inkomstfördelning, drygt 2,8 procent saknade PGI och mellan 7,5 och 12,7 procent återfinns i respektive inkomstdecil, se Figur 10.

Mottagarna hade något högre PGI jämfört med de vårdnadshavare som överlåtit dagar. De är framför allt överrepresenterade i decil 4, 5 och 6 men även i decil 7 och 8. Det är relativt sett få mottagare i decil 1 och 2 men även i decil 10.

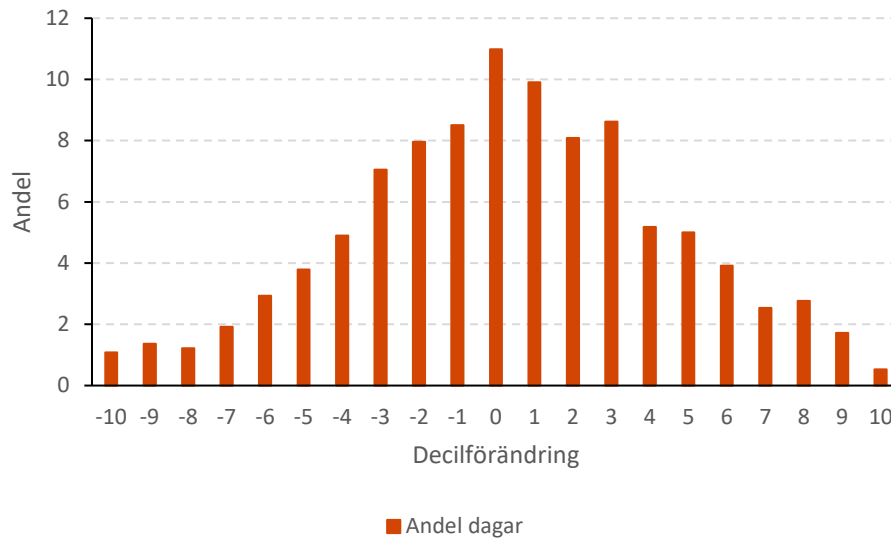
Ett sätt att tolka det är att vårdnadshavare överlåter dagar oavsett inkomstnivå samtidigt som de sällan överlåter dagar till mottagare med låga eller mycket höga inkomster. Att mottagarna i genomsnitt har högre inkomster än vårdnadshavarna kan delvis förklaras med att mottagarna är äldre (Figur 5), det är t.ex. vanligt att överlåta dagar till sina föräldrar (Figur 7).

Figur 10 Inkomstdeciler (PGI) för överlåtande vårdnadshavare och mottagare

Den största andelen av de överlåtna föräldrapenningdagarna, 11 procent, överlåts till en mottagare som befinner sig i samma inkomstdecil som den överlåtande vårdnadshavaren, se Figur 10. Det är en större andel av föräldrapenningdagarna som överlåts till en mottagare med högre PGI än den överlåtande vårdnadshavaren, drygt 48 procent. Andelen dagar som överlåts till en mottagare med lägre PGI än den överlåtande vårdnadshavaren är knappt 41 procent.

Figur 11 Andel av föräldrapenningdagarna fördelat på decilskillnaden mellan överlåtande vårdnadshavare och mottagare

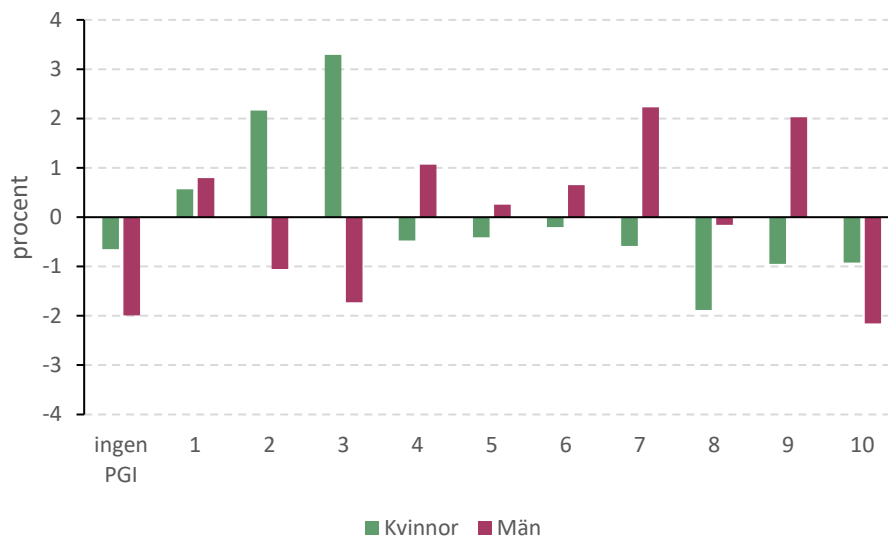
De kvinnor som överlåtitt föräldrapenningdagar hade under 2022 betydligt lägre PGI än de män som överlåtitt dagar. Kvinnorna är överrepresenterade i decil 1 till 4 och männen i decil 6 till 10. Samma mönster finns även hos övriga vårdnadshavare som har barn under 12 år och inte överlåter föräldrapenningdagar och skillnaderna mellan vårdnadshavare som överlåtitt dagar till annan förälder och övriga är relativt små.

Relativt alla vårdnadshavare⁸ är kvinnor som överlåtitt dagar överrepresenterade med mellan 0,6 och 3,3 procent i decil 1 till 3, se Figur 12. Män som har överlåtitt dagar är överrepresenterade med mellan 0,3 och drygt 2,2 procent i decil 1, 4, 5, 6, 7 och 9.

⁸ Med alla vårdnadshavare avses alla som är vårdnadshavare till de barn som den 30 juni 2024 var under 12 år och för vilka någon föräldrapenningdag har tagits ut.

Figur 12 Inkomstdecilfördelning¹ för vårdnadshavare som överlåtit föräldrapenningdagar till annan försäkrad jämfört med inkomstdecilfördelning för hela vårdnadshavarpopulationen²

¹ Inkomstdecilerna bygger på PGI, se sidorna 13 och 14.

² Med hela vårdnadshavarpopulationen avses alla vårdnadshavare med barn under 12 år som någon av barnets vårdnadshavare har tagit ut föräldrapenning för.

Bland mottagarna av överlåtna föräldrapenningdagar är könsskillnaderna mindre, se Figur 20 i bilaga. Mottagande män har i genomsnitt högre inkomster än mottagande kvinnor men både kvinnor och män är underrepresenterade i decil 1, 2, 3 och 10 och överrepresenterade i decil 5 till 8 jämfört med hela befolkningen 16–64 år, se Figur 21 i bilaga.

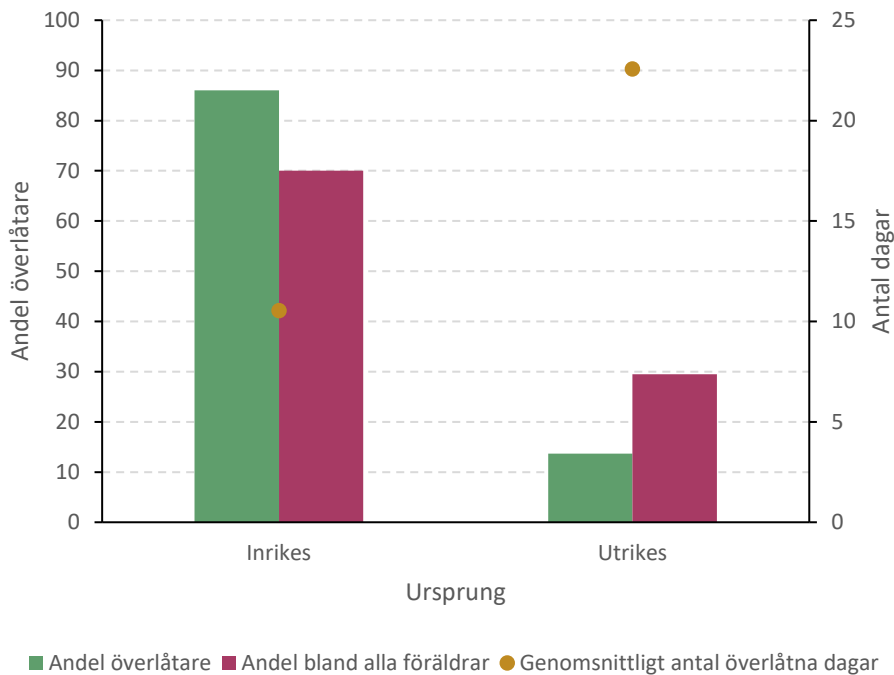
Födda i Sverige överlåter dagar i större utsträckning men i genomsnitt överlåter utrikes födda fler dagar

Födda i Sverige är överrepresenterade bland de överlåtande vårdnadshavarna, se Figur 13. Utrikes födda överlåter dock dubbelt så många dagar som födda i Sverige, i genomsnitt.

Bland överlåtare födda i Sverige har ca 12 procent ensam vårdnad och bland de utrikes födda ca 18 procent.

Att andelen med ensam vårdnad är högre bland de utrikesfödda kan vara en förklaring till att de i genomsnitt överlåter fler dagar.

Även fördelat på kön är inrikes födda överrepresenterade bland överlåtande vårdnadshavare, se Figur 22.

Figur 13 Andel utrikes respektive inrikes födda, av överlåtande och av alla vårdnadshavare, samt antal överlåtna dagar, i genomsnitt

En liten andel av överlåtna dagar har använts

Inom tre månader från att dagar överlåts har ca fem av åtta mottagare hunnit ta ut en föräldrapenningdag för aktuellt barn. Inom samma tidsperiod har ca en av tre överlåtna dagar använts

Tabell 3 Andel mottagare som använt en överlåten föräldrapenningdag och andel överlåtna dagar som använts inom tre månader

Månad för överlåtelse	Andel använda dagar inom tre månader	Andel mottagare som använt dagar inom tre månader
Augusti	32,5	65,0
September	27,8	63,5

Not: Under respektive månad tittar vi på de mottagare som enbart tagit emot dagar för ett specifikt barn under den månaden.

Hur arbetar Försäkringskassan med att motverka felaktiga utbetalningar vid överlåtelse av föräldrapenning?

Lagändringen som ger möjlighet att föra över dagar till en annan försäkrad infördes nyligen, och därmed har relativt få överlåtna dagar hunnit betalas ut. Hittills har inga uppgifter kommit från handläggare, kontrollverksamhet eller IT-stöd som indikerar felaktiga utbetalningar vid överlåtelse till annan försäkrad. Inga riktade kontroller har heller påbörjats. Det finns dock en plan för att följa upp hur ärenden hanteras, om det framkommer tecken på felaktiga utbetalningar av just överlåtna dagar.

När en anmälan om överlåtelse kommer in, görs generella maskinella kontroller, men också en manuell kontroll för att bedöma om personen är en likställd förälder – alltså om hen är sambo med vårdnadshavaren eller är en annan försäkrad. De kontroller som görs vid ansökan och vid utbetalning till en likställd förälder eller annan försäkrad är samma som görs när en förälder eller vårdnadshavare ansöker om föräldrapenning, eftersom samma villkor gäller.

Försäkringskassan följer varje år upp identifierade risker för föräldrapenning. En tidigare identifierad risk, som har ett lågt riskvärde, har kopplingar till utbetalning av överlåtna dagar. Denna risk bedöms fortfarande ligga kvar på samma riskbedömning, även nu när de nya reglerna har tillkommit. Detta bland annat för att det än så länge är få utbetalningar av överlåtna föräldrapenningdagar. Risken gäller att föräldrapenning felaktigt betalas ut för färre eller fler dagar än vad vårdnadshavaren har rätt till för barnet, på grund av att en utländsk förmån som motsvarar föräldrapenning inte har avräknats enligt reglerna. För att begränsa risken arbetar Försäkringskassan med att utveckla en kontroll i systemet.

Försäkringskassan arbetar på flera olika sätt med att följa upp kvaliteten i handläggningen av föräldrapenning. Bland annat görs riskanalyser för felaktiga utbetalningar (FUT), granskningar av handläggningen och effektuppföljningar. Detta görs för att kunna identifiera utvecklingsområden och vid behov vidta åtgärder för att förbättra kvaliteten inom verksamheten och minska felaktiga utbetalningar. Vi arbetar även med kvalitetsutveckling i ett forum för lärande, samarbete och kvalitet, där arbetsgrupper från verksamheten samarbetar med kvalitetsutvecklingsåtgärder.

Ärenden kontrolleras inför beslut om ersättning och i efterkontroller efter utbetalning. Till vår hjälp har vi bland annat digitala kontrollverktyg, systematiska utredningsprocesser, databaser och sanktioner. Vi använder riskprofilering och kvalitetsuppföljning för att kontrollerna ska bli effektiva och för att våra beslut ska bli mer träffsäkra.

Slutsatser/diskussion

Ett syfte med att införa möjligheten att överlåta föräldrapenningdagar till även annan försäkrad var att öka flexibiliteten att kombinera familjeliv med arbetsliv och öka möjligheten för fler än vårdnadshavarna att vara involverade i omsorgen av ett barn. En del av bakgrunden var att ”mer än vart femte barn växer upp i en annan familjekonstellation än den med båda sina rättsliga föräldrar”.⁹ Att ensamstående vårdnadshavare är överrepresenterade bland de som överlåter föräldrapenningdagar till annan försäkrad kan tolkas som att det finns en efterfrågan på den här möjligheten i den tilltänkta gruppen.

Den andra redovisningen, som lämnas till Regeringskansliet senast den 30 januari 2026, ska bland annat innehålla en analys av effekter för jämställdheten. Så här långt har det funnits betydligt fler män bland de vårdnadshavare som har överlåtit dagar jämfört med bland mottagarna av överlåtna dagar. Även dagar som avstås mellan vårdnadshavare innebär att kvinnor får fler föräldrapenningdagar att ta ut. Möjligheten att överlåta till en annan försäkrad kan leda till att t.ex. mormor får de dagar som barnets mamma annars skulle ha fått. Hur effekten blir på det totala föräldrapenninguttaget kommer vi analysera framöver.

Hittills är det väldigt få mottagare som tagit emot dagar för flera olika barn. Med andra ord finns det efter sex månader med de nya reglerna inte några indikationer på att enskilda individer har satt mottagande av överlåtna dagar för många olika barn i system.

Det är svårt att så här tidigt säga något om hur de överlåtna dagarna nyttjas av mottagarna. Så här långt är det bara en mindre del av de överlåtna dagarna som har tagits ut av mottagarna. En möjlig förklaring skulle kunna vara att det finns mottagare som nyttjar dagarna till ett regelbundet men utspritt uttag – t.ex. en dag varannan vecka eller liknande.

Hittills har det varit något fler dagar som överlåtit till en mottagare med högre inkomst än att de överlåtit till en mottagare med lägre inkomst jämfört med den överlåtande vårdnadshavarens inkomst. Om det här mönstret håller i sig bör det leda till något ökade föräldrapenningutbetalningar.

⁹ Lagrådsremiss. [En möjlighet att överlåta föräldrapenning](#) (Stockholm den 15 juni 2023), sidan 16.

Referenser

Försäkringskassan (2024) *En historisk översikt av föräldrapenning* Kort analys 2024:2

Lagrådsremiss. [En möjlighet att överlåta föräldrapenning](#) (Stockholm den 15 juni 2023), sidan 16.

Tabellbilaga

Tabell 4 **Antal överlåtande vårdnadshavare och antal överlåtna dagar.**
Fördelat på kön, vårdnadsförhållande, ålder och ursprung

	Antal vårdnadshavare	Antal dagar
Totalt	4 109	50 392
Kvinnor	2 633	33 542
Män	1 476	16 850
Ensam vårdnad	520	14 377
Kvinnor	485	12 739
Män	35	1 637
Gemensam vårdnad	3 543	34 784
Kvinnor	2 122	19 774
Män	1432	15 010
Övrigt	46	1 232
Kvinnor	37	1 028
Män	9	203
–19 år	17	827
20–24 år	169	3491
25–29 år	762	9 058
30–34 år	1 691	16 957
35–39 år	1 037	11 954
40–44 år	307	5 368
45–49 år	94	1 998
50–54 år	24	483
55+ år	8	257
Utrikes födda	561	12 669
Inrikes födda	3 534	37 267

Tabell 5 **Antal mottagare av överlåtna dagar och antal mottagna dagar.
Fördelat på kön, ålder och ursprung**

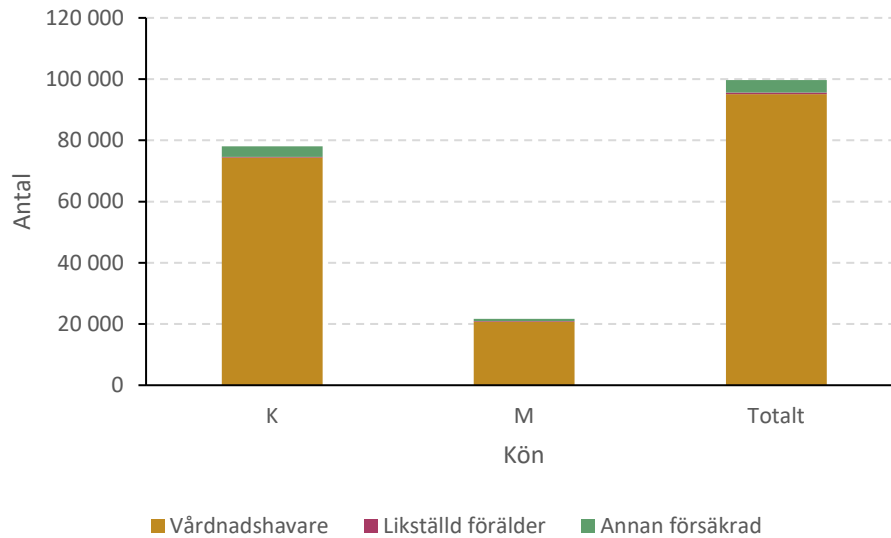
	Antal mottagare	Antal dagar
Totalt	4 135	50 392
Kvinnor	3 450	39 712
Män	685	10 680
–19 år	17	481
20–24 år	72	1 457
25–29 år	115	2 009
30–34 år	156	2 352
35–39 år	171	3 364
40–44 år	144	2 807
45–49 år	227	3 876
50–54 år	559	5 921
55–59 år	1 139	10 441
60–64 år	1 124	10 798
65–69 år	286	4 821
70+ år	125	2 066
Utrikes födda	765	15 882
Inrikes födda	3 359	34 327

Tabell 6 **Antal barn för vilka dagar har överlåtits och antal dagar.
Fördelat på kön och ålder**

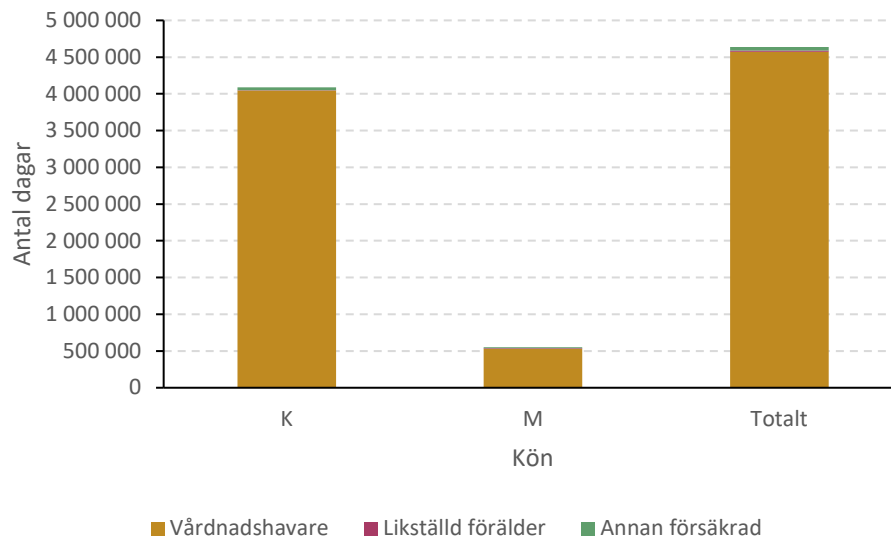
	Antal barn	Antal dagar
Totalt	4 120	50 392
Flickor	2 011	24 836
Pojkar	2 106	25 522
0 år	689	12 541
1 år	943	11 609
2 år	702	6 560
3 år	783	9 367
4 år	407	5 009
5 år	183	1 151
6 år	117	902
7 år	83	912
8 år	82	752
9 år	57	654
10 år	71	904

Figur 14 Antal mottagare av avstådda och överlåtna föräldrapenningdagar under andra halvåret 2024, fördelat på kön, typ av mottagare och månad

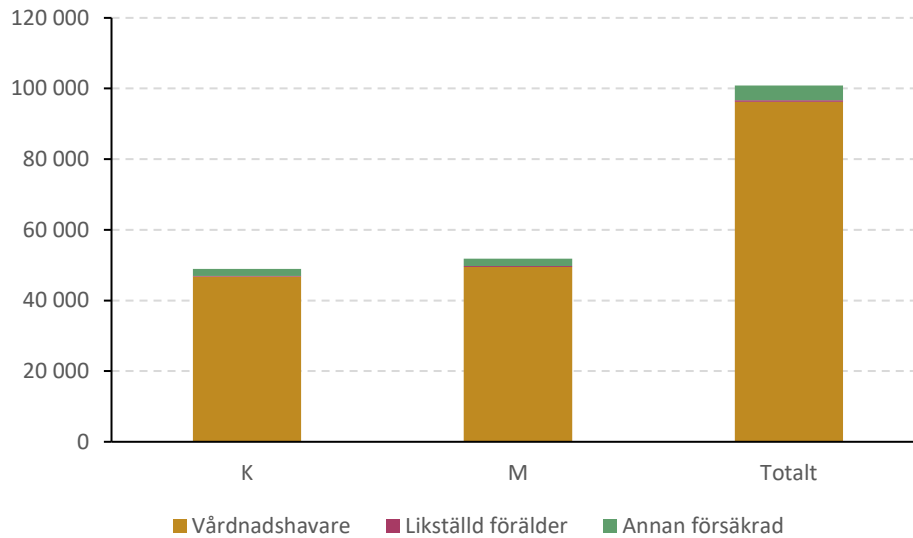

Figur 15 Antal dagar som mottagare av avstådda och överlåtna föräldrapenningdagar har tagit emot under andra halvåret 2024, fördelat på kön, typ av mottagare och månad

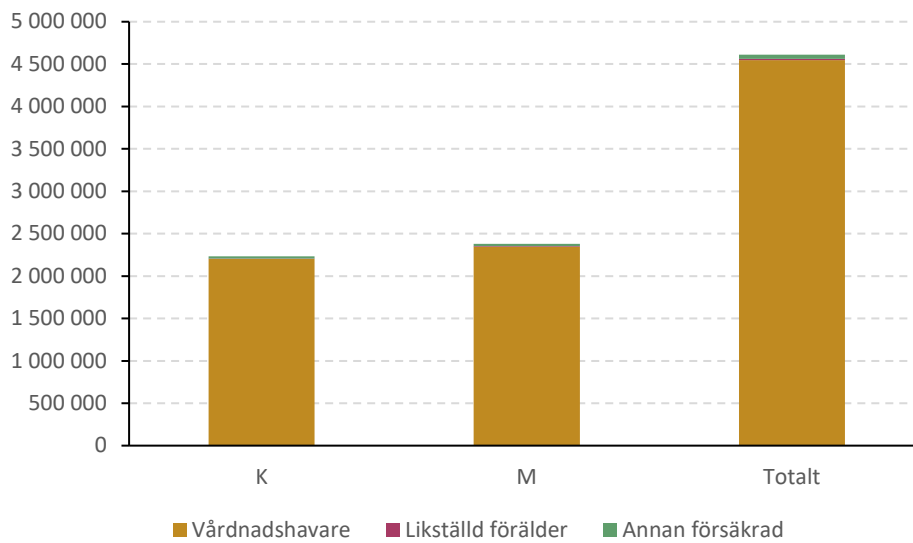

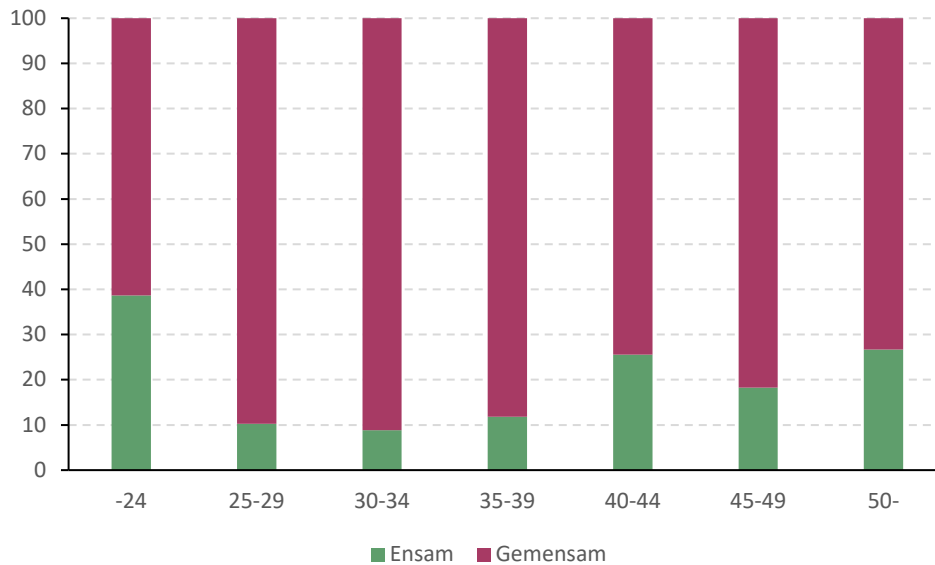

Figur 16 Antal barn för vilka föräldrapenningdagar har avståtts och överlåtit under andra halvåret 2024, fördelat på kön, typ av mottagare och månad

Figur 17 Antal dagar som avståtts och överlåtit under andra halvåret 2024, fördelat på barnets kön, typ av mottagare och månad

Figur 18 Andel överlåtare med ensam respektive gemensam vårdnad per åldersgrupp

Not: Vårdnadshavare som både överlåtit dagar för barn de har ensam vårdnad om och för barn de har gemensam vårdnad om ingår ej i figuren.

Tabell 7 Antal och andel vårdnadshavare med ensam vårdnad av alla vårdnadshavare¹, uppdelat på om de överlåtit dagar före 1 juli 2024

Överlåtit dagar innan 1 juli -24	Antal ensamstående bland alla föräldrar	Andel (i procent)
Ja	2 494	94,6
Nej	43 700	5,4

¹ Med alla vårdnadshavare avses alla som är vårdnadshavare till de barn som den 30 juni 2024 var under 12 år och för vilka någon föräldrapenningdag har tagits ut.

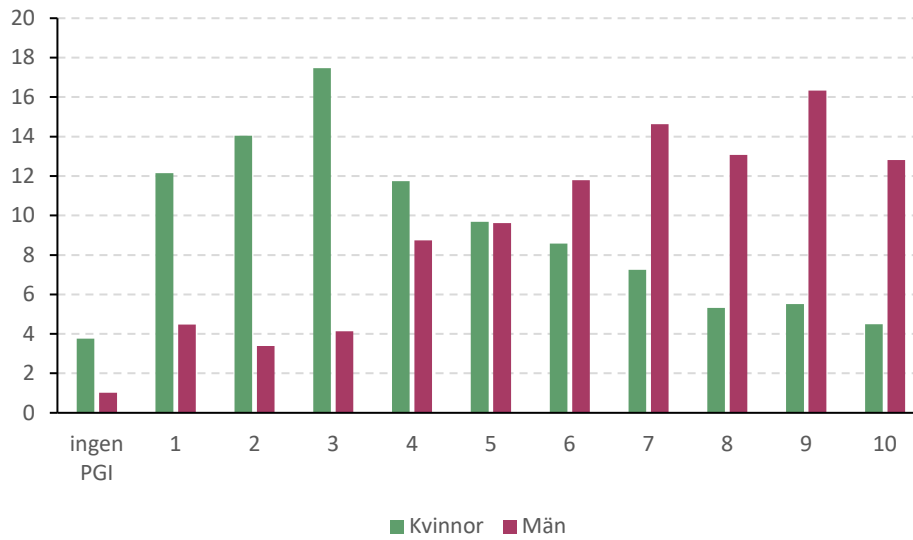
Tabell 8 Antal överlåtande vårdnadshavare fördelat på vårdnadsförhållande för barnet och vilken relation vårdnadshavaren har med mottagaren

Vårdnad	Föräldrar	Syskon	Barn	Flera i familj	Övrigt	Övrigt och familj	Totalt	Andel som överlåtit till annan än familj
Ensam	259	60	2	5	178	16	520	37,3
Gemensam	2 867	240	24	61	325	26	3 543	9,9

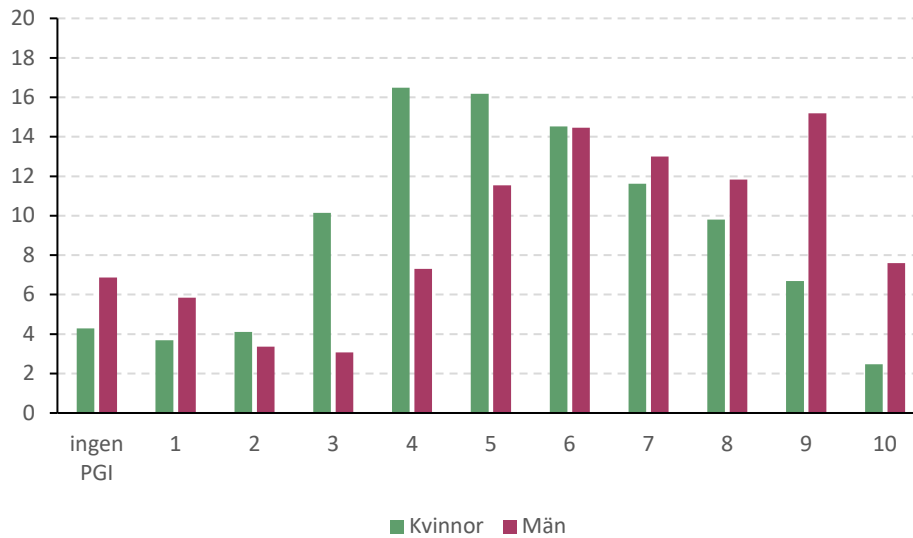
Not: I kategorin föräldrar ingår överlåtare som överlåtit till svärföräldrar. I kategorin syskon ingår överlåtare som överlåtit till svåger/svägerska. I kategorin flera i familj ingår överlåtare som överlåtit till flera mottagare bland föräldrar, syskon och barn. I kategorin övrigt och familj ingår överlåtare som överlåtit till flera relationer bland föräldrar, syskon eller barn och övrigt. Vårdnadshavare som både överlåtit dagar för barn de har ensam vårdnad om och för barn de har gemensam vårdnad om ingår ej i tabellen.

Figur 19 Överlåtande vårdnadshavare fördelat på inkomstdeciler och kön

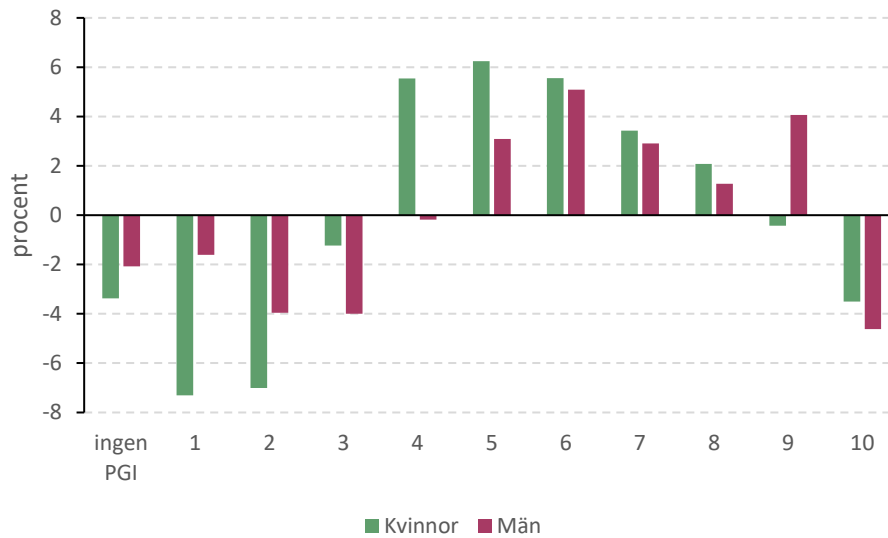

Figur 20 Mottagare fördelat på inkomstdeciler och kön

Figur 21 Inkomstdecilfördelning¹ för mottagare av överlåtna föräldrapenningdagar jämfört med inkomstdecilfördelning för hela populationen 16–64 år

¹Inkomstdecilerna bygger på PGI, se sidorna 13 och 14.

Figur 22 Andel utrikes respektive inrikes födda, av överlåtande och av alla vårdnadshavare, samt antal överlåtna dagar, i genomsnitt. Fördelat på kön

